

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра тактичної та спеціальної фізичної підготовки
Факультет № 3

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

навчальної дисципліни «**Особиста безпека поліцейського**» вибіркового
компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
125 Кібербезпека (поліцейські)

**За темою - «Фактори, що впливають на працездатність працівників поліції.
Заходи безпеки працівників поліції при виконанні службових обов'язків під час
надзвичайних ситуацій.»**

м. Харків
2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від _____ №__

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від _____ №__

ПОГОДЖЕНО

Секцією спеціальних дисциплін
Науково-методичної ради
ХНУВС
Протокол від _____ №__

Розглянуто на засіданні кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету №3 *(протокол від _____ №__)*

Розробники:

1. Старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки, факультету № 3 Ларіонова І.Т.
2. Старший викладач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки, факультету № 3 Іншеков М.В.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри психології і педагогіки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.п.н., професор Федоренко О.І.
2. Начальник кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки факультету службово-бойової діяльності Київського інституту Національної гвардії України, к.в.н., полковник Власюк В.В.

План лекції:
Навчальні питання:

1. Особливості забезпечення охорони праці в органах та підрозділах НПУ. Основні показники безпечних умов праці в органах та підрозділах НПУ.
2. Заходи особистої безпеки при патрулюванні місцевості, перевірці документів у громадян, затриманні правопорушників та доставленні їх до органу (підрозділу) національної поліції.
3. Заходи особистої безпеки призупиненні ТЗ та його огляді. Заходи безпеки поліцейських при проведенні слідчих дій.
4. Порядок обліку та розслідування нещасних випадків у НПУ.

Рекомендована література

Основна:

1. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р.
2. Текст лекції. «Предмет, задачі та зміст тактико-спеціальної підготовки». Автори: Власенко І.В., Шевченко Т.В.
3. Текст лекції. «Тактика комунікації поліцейського». Автори: Власенко І.В., Шевченко Т.В.
4. Текст лекції. «Тактика зупинення транспортного засобу». Автори: Власенко І.В., Шевченко Т.В.

Текст лекції

Вступ

1. Особливості забезпечення охорони праці в органах та підрозділах НПУ. Основні показники безпечних умов праці в органах та підрозділах НПУ.

Міністерство внутрішніх справ України проводять єдину науково-технічну політику в області охорони праці, розробляють і реалізують комплексні заходи поліпшення умов і охорони праці, здійснюють методичне керівництво діяльністю підрозділів по охороні праці. Фінансує розробку і перегляд нормативних актів про охорону праці, організує і контролює навчання і перевірку знань з питань охорони праці, здійснюють внутрішньовідомчий контроль за станом охорони праці в НП і ін. Для виконання цієї роботи в міністерстві внутрішніх справ створена відповідна служба охорони праці.

У структуру апарата МВС входить *Департамент охорони здоров'я*, що займається розробкою заходів щодо охорони праці і мірам особистої безпеки для різних підрозділів і служб НП. Крім того, при міністерстві внутрішніх справ діє *Відділ нагляду за охороною праці Головного штабу МВС України*, що робить контроль за дотриманням вимог та законодавства з охорони праці і техніки безпеки, розслідування нещасливих випадків, робить аналіз травматизму та пропонує заходи по зниженню травматизму на об'єктах НП, проводить котлонагляд та нагляд за вантажопідйомними машинами на об'єктах НП. Питаннями охорони праці в НП займаються безпосередньо також *Департамент*

ресурсного забезпечення МВС України (технічне та речове забезпечення) та Департамент по роботі з персоналом МВС України (кадрові питання, професійний добір, підготовка, навчання та перенавчання).

Згідно з цими наказами були створені комісії з перевірки знань з питань охорони праці посадових осіб і фахівців. Крім цього рекомендовано забезпечити навчання і перевірку знань з питань охорони праці посадових осіб і фахівців у навчальних закладах зі спеціальними умовами навчання, ректорам і начальникам навчальних закладів НП України забезпечити внесення в навчальні програми вивчення курсу “Безпека життєдіяльності” і питань з охорони праці у відповідні розділи спеціальних дисциплін.

Керування питаннями охорони праці здійснюється на об'єкті за рахунок упровадження на ньому системи керування охороною праці. Система керування охороною праці на об'єкті являє собою сукупність органів керування, що на підставі нормативних документів проводять постійну роботу по забезпеченню безпеки праці.

Суб'єктом керування в системі керування охороною праці є на об'єкті – керівник (головний інженер) об'єкта, у підрозділах – керівник підрозділу. На них покладені основні функції керування охороною праці:

- прогнозування і планування робіт;
- контроль за станом охорони праці на об'єкті;
- організація і координація робіт;
- облік показників умов і показників праці;
- аналіз і оцінка показників умов і показників праці;
- стимулювання робіт з удосконалювання охорони праці.

Планування робіт з охорони праці має профілактичний характер і дозволяє рівномірно розподілити і вчасно приводити роботи і заходи. Планування поділяється на перспективне, поточне й оперативне.

Основним структурним підрозділом на об'єкті по охороні праці є служба охорони праці (відділ охорони праці). Служба створюється на об'єкті, де кількість працюючих перевищує 50 чоловік. В інших випадках функції служби виконує уповноважена особа по сумісництву, що пройшла навчання по охороні праці. Служба охорони праці підпорядкована безпосередньо керівнику об'єкта. До складу служби по охороні праці входять фахівці, що мають вищу освіту і стаж роботи з профілю не менш 3 років. Працівники служби охорони праці проводять контроль безпеки праці. У випадку виявлення недоліків служба оформляє розпорядження керівнику підрозділу, що обов'язково для виконання, аж до припинення робіт.

Служба охорони праці виконує наступні задачі:

- забезпечення безпечної експлуатації машин і устаткування;
- забезпечення працівників індивідуальними і колективними засобами захисту;
- підготовка і підвищення кваліфікації працівників;
- підтримка оптимального режиму роботи і відпочинку;
- проведення професійного добору працівників;
- пропаганда безпечних методів роботи.

Основні показники безпечних умов праці в органах та підрозділах НПУ, це створення для поліцейських комфортних, оптимальних або допустимих умов праці за рахунок зменшення впливу на них шкідливих і небезпечних виробничих чинників.

Умови праці – це сукупність факторів середовища і виробничого процесу, що впливають на здоров'я і працездатність людини під час його професійної діяльності.

Комфортні умови – це умови, при яких спостерігається максимальна продуктивність і працездатність, не виявляються негативні відчуття на робочому місці.

Небезпечним фактором називається такий фактор, вплив якого на людину працюючого у визначених умовах приведе до чи травми до іншому раптового, різкому погіршенню здоров'я. Прикладом небезпечних факторів можуть служити: відкриті струмоведучі частини устаткування, розпечені тіла, наявність ємкостей зі стиснутими і шкідливими речовинами, імовірність падіння з висоти, що рухаються деталі машин і механізмів т.д.

Шкідливим фактором називається такий фактор, вплив якого на працюючого людину у визначених умовах приведе до захворювання чи зниження працездатності. Прикладом шкідливих факторів можуть служити: підвищені напруженість і важкість праці, наявність шкідливих речовин у повітрі, несприятливі метеорологічні умови, недостатня висвітлення, промениста теплота, шум, вібрація, електромагнітні поля і т.д.

Оптимальні умови праці, при яких зберігається стан здоров'я працюючих і їхня працездатність підтримується на високому рівні.

Припустимі умови праці, при яких параметри факторів виробничого середовища не перевищують установлені гігієнічні нормативи.

2. Заходи особистої безпеки при патрулюванні місцевості, перевірці документів у громадян, затриманні правопорушників та доставленні їх до органу (підрозділу) національної поліції.

Для дотримання заходів особистої безпеки під час патрулювання, перевірці документів у громадян, затриманні правопорушників та доставленні їх до органу (підрозділу) національної поліції треба дотримуватись певного алгоритму дій з конкретними особливостями безпекової складової на кожному з етапів, а саме:

координація з напарником, командиром, черговою частиною.

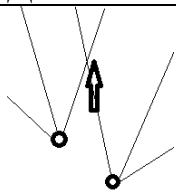
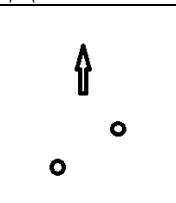
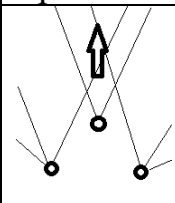
Координація з командиром:

Патрульний за допомогою радіозв'язку постійно підтримує зв'язок з керівником (командиром) і черговою частиною. Щогодини патрульний повинен повідомляти про своє місцезнаходження і обстановку на своїй території.

Після погодження з командиром, патрульний інформує чергову частину про вихід на перерву і фіксує час.

Патрульний зобов'язаний за допомогою радіозв'язку повідомляти черговій частині про порушення дорожнього руху, особу підозрюваного чи затриманий транспортний засіб. Патрульний передає інформацію щодо місця перебування, даних машини (номерні знаки, марку і т.д.).

Пересування і зупинка патруля відбувається в постійній комунікації напарників з контролем власних секторів огляду у двійках або у трійках.

Двійка	Двійка	Трійка
		

При пересуванні рухатися не ближче 2 метрів від будівель та 3 метрів від транспортних мереж (доріг, колій).

Якщо є необхідність зупинитись, Необхідно зупинитися на краю вулиці біля будь-якої конструкції, патрульні мають кут огляду 180°.

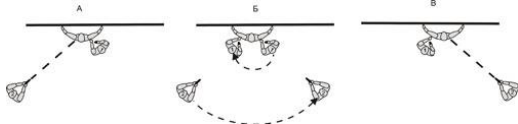
При перевірці документів необхідно пройти з громадянином до краю вулиці або площі, діяти згідно принципу «контакт та прикриття».

При контакті з особою дотримуватись заходів особистої безпеки.

дотримання принципу безпечного огляду:

- Забезпечення фізичного контролю особи.
- Проведення обшуку методом квадрата, який розширюється або секторами.
- Під час огляду необхідно запитати в особи про наявність предметів, які можуть заподіяти вам шкоду.
- Будьте обережні, незалежно від відповідей особи, оскільки вони можуть мати при собі гострі предмети.
- Наявність підрозділу прикриття.
- Якщо інший патрульний проводив огляд особи, і ця особа наразі передана під вашу відповідальність, необхідно провести огляд повторно.

Схема проведення обшуку і робота пари.

- початок обшуку;
- одночасний перехід;
- закінчення обшуку.

Основні вимоги для перевезення затриманого:

- Під час перевезення затриманого треба розміщувати в задній частині патрульного транспортного засобу з правого боку;
- Перед розміщенням до транспортного засобу затриманого необхідно візуально оглянути і ретельно перевірити з метою предметів і речей заборонених або обмежених в обороті;
- Після висадки затриманого із автомобіля, перевіряти салон і сидіння, де він сидів, щоб пересвідчитися, чи не були які-небудь предмети та/або речі, у тому числі заборонені або обмежені в обороті, сховані затриманим під час його перевезення;

- В одному патрульному автомобілі повинен бути розміщений тільки один затриманий, а кількість патрульних має бути не менше 2 осіб, один з яких - водій, а інший сідає поруч із затриманим на задньому сидінні так, щоб затриманий знаходився як можна далі від службової вогнепальної зброї.

3. Заходи особистої безпеки при зупиненні ТЗ та його огляді. Заходи безпеки поліцейських при проведенні слідчих дій.

Для забезпечення особистої безпеки при зупинці транспортного засобу, проведенні слідчих дій поліцейський має притримуватись алгоритму дій а саме:

контакт

1. зупинити патрульний автомобіль позаду автомобіля правопорушника (виступом) на відстані 3-5 метрів ближче до середини проїзної частини, передні колеса повернути у бік узбіччя.

2. Оцінити обстановку небезпеки дорожнього руху та вийти із автомобілю.

3. Підійти з лівого боку до автомобіля правопорушника та зупинитися перед передньою стійкою а з боку водія, «положення інтерв'ю». По можливості кут підходу 45° до автомобіля правопорушника. Під час підходу оглянути крізь вікна салон та перевірити чи зачинений багажник (покласти на нього руку).

4. Здійснити контакт із правопорушником. Якщо передають документи через вікно, руки не просовувати у салон з метою уникнення захвату.

5. Повернутись до патрульного автомобілю. Під час руху на безпечну відстань (за автомобіль правопорушника) спостерігати за водієм (рух спиною вперед).

Прикриття:

1. Після зупинки, зв'язатися з диспетчером та оцінити обстановку.

2. Підійти з правого боку до автомобіля правопорушника та зупинитися перед передньою стійкою автомобіля з боку водія, «положення інтерв'ю». Доповідає про місце зупинки та автомобіль правопорушника. Підхід патруля до зупиненого автомобіля виконується після зв'язку та оцінки обстановки. Оглянути салон крізь вікна.

При виконанні слідчих дій поліцейські повинні дотримуватись правил особистої безпеки, а саме:

- Уважно стежити за поведінкою учасників слідчої дії з метою попередити можливі небезпечні ситуації.
- За можливістю виконувати слідчі дії з використанням засобів індивідуального захисту (гумові рукавиці, захисні окуляри, медичні маски тощо) а також індивідуального броне захисту (бронежилети, захисні шоломи тощо).
- Якщо місцем проведення слідчої дії є службовий кабінет поліцейського розташувати в ньому речі таким чином, щоб учасники слідчої дії не мали прямого доступу до небезпечних предметів (ножі, вилки, ножиці, зброя, скляний посуд, гострі предмети, тощо).
- Якщо місцем проведення слідчої дії є відкрита ділянка місцевості (вулиця, двір, лісовий масив, тощо) вчинити дії щодо сапобігання можливій втечі правопорушника, подбати про збереження теплового балансу тіла (одяг,

головний убір, достатня кількість питної води), подбати про захищеність від паразитів (комарів, кліщів тощо).

- Постійно стежити за станом вогнепальної зброї та спецзасобів.
- Упевнитись в справності засобів зв'язку і тримати їх поруч для найбільш швидкої комунікації у разі потреби.
- Притримуватись параметрів виробничої санітарії та гігієни.

4.Порядок обліку та розслідування нещасних випадків у НПУ.

Особливе місце в профілактиці травматизму має облік і розслідування нещасливих випадків на виробництві.

Для аналізу травматизму використовують 4 основні методи: статистичний, монографічний, топографічний і економічний. Статистичний метод містить у собі визначення двох показників: коефіцієнта ваги травматизму і коефіцієнта імовірності травматизму.

Облік і аналіз травматизму на об'єктах являє собою величезне значення, тому що в результаті виробляються профілактичні заходи щодо попередження травматизму при виконанні службових обов'язків. Найбільш розповсюдженим методом аналізу травматизму є *статистичний* метод, що заснований на складанні статистичних таблиць, що відбивають всі обставини нещасливого випадку. У результаті робляться висновки: який контингент працюючих, при яких обставинах, з яких причин піддається нещасливим випадкам.

Статистичний метод містить у собі визначення двох показників: коефіцієнта ваги травматизму (K_B) і коефіцієнта імовірності травматизму (K_I).

$$K_B = \frac{D}{T}$$

де D – загальне число днів непрацездатності за визначений календарний період.

$$K_I = 1000 \cdot \frac{T}{N}$$

де T – число травм за звітний період; N – середня кількість працюючих за визначений календарний період.

Коефіцієнт ваги травматизму характеризує середню непрацездатність, яка викликана одним нещасливим випадком. Коефіцієнт частоти травматизму характеризує число травм на 1000 працюючих.

У законі «Про охорону праці» у 25 стаття сказано, про «розслідування й облік нещасливих випадків, професійних захворювань і аварій», у якій зазначені основні вимоги по розслідуванню й обліку нещасливих випадків. Наказ МВС України № 705 від 05.10.2020 року. Розслідування проводиться комісією в складі представника профспілкової організації, представника органів державного нагляду по охороні праці і представника органів керування. Результати розслідування нещасливого випадку на виробництві, що викликало втрату працездатності не менш одного робочого дня, оформляються адміністрацією в перебігу 3 днів.

За підсумками розслідування нещасливого випадку складається акт Н – 1, що складається в 5 екземплярах. Один екземпляр у триденний термін повинний бути переданий постраждалому, або іншій зацікавленій особі. Затверджується документ керівником організації чи установи.

Розслідуванню підлягають ті нещасливі випадки, що відбулися на території підприємства, під час проходження на роботу і з роботи, а також у випадку виконання своїх функціональних обов'язків поза територією підприємства.

Умовою виплати матеріального посібника є рішення комісії об наявність виробничої травми. Існують випадки, коли травма нанесена на виробництві, але не є виробничою травмою. До таких нещасливих випадків відносяться:

1. Травми, отримані в алкогольному чи наркотичному сп'янінні;
2. Травми, отримані в результаті дій, які виконуються у корисних цілях;
3. Травми, отримані під час спортивних ігор на перерві;
4. Травми, отримані в результаті невдалого самогубства.

У випадку, якщо травма визнана, як не виробнича складається акт за формою НТ (невиробничий травматизм). У такому випадку заходу щодо соціального захисту не виробляються.

